

Prefață

Lucrarea de față se dorește o bază de plecare pentru studiul metodei optice bazate pe fenomenul interferometriei granulare. Interferometria electronică granulară (ESPI) este o metodă optică de câmp, non-contact care oferă posibilitatea măsurării cu mare precizie a deplasărilor suprafețelor obiectelor și generarea informațiilor legate de distribuția deformațiilor specifice. Metoda se aplică cu succes în cercetare, universități dar și industrie în domeniul încercării și caracterizării materialelor, stabilirea zonelor de concentrare a tensiunilor, studiul deplasărilor produse de solicitările termice, analiza nedistructivă a materialelor compozite, vibrații armonice sau solicitări dinamice tranzitorii.

Lucrarea se adresează în primul rând cercetătorilor și cadrelor didactice cu preocupări în domeniul mecanicii experimentale dar și inginerilor mecanici care activează în departamente de proiectare și testare. Bazată pe cunoștințele teoretice dar mai ales pe experiența practică a autorului în utilizarea metodei interferometriei electronice granulare, lucrarea prezintă într-o succesiune logică aspectele teoretice ale metodei, sistemele de măsurare prin ESPI și numeroase aplicații practice ale acesteia. În capitolul 1 se prezintă câteva noțiuni de optică necesare înțelegerii fenomenelor legate de interferența undelor luminoase. Capitolul 2 intitulat „Fenomenul granular” prezintă aspecte legate de apariția specklelor, mărimea lor, granularitate obiectivă și subiectivă. Principiile metodei interferometriei granulare, construcția interferometrelor, vectorul sensibilitate, franje de corelație și determinarea tridimensională a deplasărilor unei suprafețe sunt prezentate în capitolul 3. Capitolul 4 prezintă procedeul decalajului de fază respectiv de demodulare al acesteia pentru evaluarea cantitativă a interferogramelor granulare. Sistemul de măsurare prin ESPI precum și numeroase aplicații practice sunt prezentate în detaliu în capitolele 5 și 6.

S-a încercat o prezentare accesibilă a noțiunilor teoretice considerate de către autor relevante din punctul de vedere al utilizatorului metodei, noțiuni fără de care nu este posibilă formarea unei imagini privind aplicabilitatea, potențialul dar și limitările metodei ESPI. În sprijinul celor care doresc o aprofundare a noțiunilor prezentate în lucrare, la fiecare capitol, se oferă o bibliografie actualizată și cuprinzătoare.

Fără priceperea și pasiunea unor renumiți profesori și specialiști din industrie, de la care autorul a descifrat și aprofundat secretele acestei metode, lucrarea de față nu ar fi existat. Un rol important a revenit recenzorului cărții, Prof.dr.ing. Ioan Păstrav, care prin sugestiile și observațiile făcute, a contribuit la îmbunătățirea calitativă a lucrării. Tuturor acestora autorul dorește să le adreseze calde mulțumiri.

În mod deosebit autorul adresează mulțumirile și recunoștința sa D-lor Prof.Dr.-Ing. Jochen Naumann și PD. Dr.-Ing. Martin Stockmann de la Universitatea Tehnică din Chemnitz, Germania, cu care autorul a avut o excelentă colaborare, și care l-au susținut și încurajat în elaborarea acestei lucrări.

De asemenea, autorul adresează calde mulțumiri și celui care prin încredere și profesionalism a făcut posibilă intrarea în universul fascinant al metodei ESPI, D-lui Dr. Hans-Reinhard Schubach de la firma Dr. Ettemeyer GmbH (actualmente Dantec Dynamics GmbH), firmă recunoscută mondial pentru sistemele sale de analiză tridimensională a deplasărilor prin metoda interferometriei electronice granulare.

Un sprijin important, sub forma a patru granturi de cercetare de care a beneficiat autorul, a venit din partea Comunității Europene prin programul FP5 și FP6 (Marie-Curie Actions) și al Fundației Alexander von Humboldt din Germania.

Nu în cele din urmă autorul adresează mulțumiri familiei sale pentru sprijinul și înțelegerea acordată în timpul elaborării acestei lucrări.

Mircea Cristian DUDESCU

Cuprins

Prefață	vii
1. Noțiuni introductive de optică	1
1.1. Introducere	1
1.2. Vibrații și unde	1
1.3. Interferența undelor	2
1.4. Reprezentarea complexă a undelor luminoase	3
1.5. Interferometrul Michelson	4
1.6. Determinarea fazei în lumină coerentă	5
2. Fenomenul granular (speckle)	9
2.1. Introducere	9
2.2. Descrierea statistică a fenomenului granular	11
2.2.1. Granularitatea obiectivă	11
2.2.2. Granularitatea subiectivă	15
2.2.3. Observații privind mărimea specklelor	20
3. Interferometria electronică granulară (ESPI)	27
3.1. Prezentarea metodei	27
3.2. Geometria interferometrului pentru măsurarea deplasărilor	30
3.3. Legătura dintre deplasări și diferența de drum optic	31
3.4. Vectorul sensibilitate	34
3.5. Matricea geometrică	39
3.6. Deplasările tridimensionale ale unei suprafețe în cazul iluminării divergente	44
3.7. Interferograma granulară	49
3.8. Franjele de corelație	54

4.	Analiza interferogramelor granulare	61
4.1.	Noțiuni generale	61
4.2.	Principiul decalajului de faza (phase shifting)	63
4.2.1.	Decalajul temporal al fazei (TPS)	64
4.2.1.1.	Algoritmul în patru pași	67
4.2.1.2.	Algoritmul în cinci pași	71
4.2.1.3.	Algoritmul lui Carré	71
4.2.1.4.	Alți algoritmi pentru calculul fazei	72
4.2.1.5.	Determinarea fazei utilizând transformata Fourier ..	73
4.2.2.	Decalajul spațial al fazei (SPS)	77
4.2.2.1.	Interferograme separate spațial	78
4.2.2.2.	Speckle cu frecvență purtătoare	78
4.3.	Analiza cantitativă a interferogramelor	82
4.3.1.	Generalități	82
4.3.2.	Calculul diferenței de fază	84
4.3.3.	Calculul fazei diferenței dintre interferograme	85
4.3.4.	Filtrarea tabloului fazei	87
4.3.5.	Demodularea (unwrapping)	90
4.3.2.	Postprocesarea fazei demodate	94
5.	Sistemul de măsurare prin interferometrie electronică granulară	103
5.1.	Sistemul optic, hardware și software	103
5.1.1.	Configurația optică pentru măsurarea deplasărilor în afara planului	111
5.1.2.	Configurația optică pentru măsurarea deplasărilor în plan	114
5.1.3.	Configurația optică pentru măsurarea tridimensională a deplasărilor	118
5.2.	Interferometrul pentru determinarea gradientului deplasărilor	120
5.3.	Influențe externe asupra măsurătorilor	124
5.4.	Erori de evaluare ale tabloului fazei	130

6. Aplicații ale interferometriei electronice granulare	135
6.1. Introducere	135
6.2. Determinări statice utilizând ESPI	136
6.2.1. Determinarea deformațiilor și tensiunilor. Concentratori de tensiuni	136
6.2.2. Studiul deplasărilor produse de solicitările termice	142
6.2.3. Analiza nedistructivă prin metoda șerografică	146
6.3. Determinarea conturului utilizând ESPI	149
6.4. Determinări dinamice utilizând ESPI	153
6.4.1. Achiziția mediată în timp (time-average)	153
6.4.2. Iluminare stroboscopică	154
6.4.3. Laser cu dublu puls	157